

ČESKÁ REPUBLIKA

USNESENÍ

Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Josefa Fialy, soudce zpravodaje Pavla Rychetského a soudce Pavla Šámala o ústavní stížnosti **Ing. Lee Loudy, Ph.D.**, sídlem Vodičkova 791/41, Praha 1 – Nové Město, insolvenčního správce dlužnice Správa pohledávek OKD, a.s., zastoupeného JUDr. Dušanem Dvořákem, advokátem, sídlem Hlinky 505/118, Brno, proti rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2020 č. j. 32 IČm 2338/2017, 29 ICdo 121/2018-106 (KSOS 25 INS 10525/2016), za účasti **Nejvyššího soudu**, jako účastníka řízení a 1) obchodní společnosti **Správa pohledávek OKD, a.s.**, sídlem Stonavská 2179, Karviná, a 2) **RBP, zdravotní pojišťovny**, sídlem Michálkovická 967/108, Ostrava, jako vedlejších účastnic řízení, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

O d ů v o d n ě n í:

I.

Vymezení věci

1. Ústavní stížností, jež byla Ústavnímu soudu doručena dne 5. 11. 2020, navrhuje stěžovatel zrušení napadeného rozsudku z důvodu tvrzeného porušení jeho základních práv podle čl. 11, čl. 36 odst. 1, čl. 37 odst. 3 a čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě.

II.

Shrnutí řízení před obecnými soudy

2. Vedlejší účastnice 1), společnost Správa pohledávek OKD, a.s. (dále jen „dlužnice“) poukázala dne 19. 5. 2016 na bankovní účet vedlejší účastnice 2), RBP, zdravotní pojišťovny, finanční prostředky v celkové výši 11 341 535 Kč představující pojistné na veřejné zdravotní pojištění (ve výši 4,5 % vyměřovacího základu) za měsíc duben 2016, které byli povinni hradit zaměstnanci dlužnice. Toto pojistné bylo odvedeno za zaměstnance srážkou z jejich hrubé mzdy a čistá mzda byla vyplacena zaměstnancům. Dne 3. 5. 2016 bylo zahájeno insolvenční řízení dlužnice. Její úpadek zjistil Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) dne 9. 5. 2016, kdy zároveň ustanovil stěžovatele jejím insolvenčním správcem. Dne 12. 8. 2016 bylo tímto soudem potvrzeno usnesení schůze věřitelů, kterým byla povolena reorganizace dlužníka.

3. Odpůrcí žalobou podanou dne 9. 5. 2017 se stěžovatel domáhal určení, že poskytnutí peněžitých plnění v uvedené celkové výši na účet vedlejší účastnice 2) bylo neúčinné. Vedlejší účastnici 2) mělo být současně uloženo, aby tyto prostředky zaplatila stěžovateli do majetkové podstaty dlužnice. Rozsudkem krajského soudu ze dne 31. 1. 2018 č. j. 32 ICm 2338/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) byla žaloba zamítnuta. Důvodem byla skutečnost, že část pojistného na veřejné zdravotní pojištění, kterou zaměstnavatel strhne z hrubé mzdy zaměstnance a následně ji odvede zdravotní pojišťovně, netvoří aktiva patřící do majetkové podstaty dlužnice, nýbrž jde o část hrubé mzdy zaměstnance. Podle krajského soudu tak dlužnice odvedením této části pojistného žádného svého věřitele nepoškodila, ani neznevýhodnila oproti jiným věřitelům.

4. K odvolání stěžovatele toto rozhodnutí změnil Vrchní soud v Olomouci (dále jen „vrchní soud“) rozsudkem ze dne 17. 5. 2018 č. j. 32 ICm 2338/2017, 12 VSOL 149/2018-69 (KSOS 25 INS 10525/2016) tak, že žalobě vyhověl. Pojistné na veřejné zdravotní pojištění je podle jeho názoru pohledávkou příslušné zdravotní pojišťovny vůči zaměstnavateli, a to i v části, ve které je plátcem pojistného zaměstnanec. Povinnost platit část pojistného za své zaměstnance (jako povinnost plnit za jiného) vzniká ze zákona přímo zaměstnavateli. Vrchní soud dále uvedl, že dlužnice učinila právní úkon (jednání) spočívající v plnění této peněžité povinnosti poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení zahrnující omezení podle § 111 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) (dále jen „insolvenční zákon“). Dlužnice byla proto oprávněna plnit peněžitý závazek vzniklý před zahájením insolvenčního řízení – dlužné pojistné za měsíc duben 2016 – jen v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem. Vrchní soud se neztotožnil s názorem, že poskytnutá peněžitá plnění byla součástí mzdy zaměstnanců, a tudíž nebyla součástí majetkové podstaty dlužnice. Zaměstnanec má vůči zaměstnavateli pouze nárok na mzdu, tu však nabývá do svého vlastnictví až jejím vyplacením. Protože k poskytnutí těchto peněžitých plnění došlo v rozporu s § 111 odst. 1 insolvenčního zákona, podle § 111 odst. 3 insolvenčního zákona šlo o neúčinné právní úkony (jednání). Způsob řešení úpadku dlužnice, skutečnost, že zaměstnancům byly vyplaceny mzdy a že v majetkové podstatě dlužníka se nacházely finanční prostředky umožňující jejich provedení, jsou v tomto ohledu právně nevýznamné. Důsledkem neúčinnosti právních úkonů dlužnice je povinnost vedlejší účastnice 2) vydat přijaté plnění do majetkové podstaty dlužníka podle § 237 odst. 1 insolvenčního zákona.

5. Vedlejší účastnice 2) podala proti rozsudku vrchního soudu dovolání, na jehož základě Nejvyšší soud toto rozhodnutí rozsudkem ze dne 31. 8. 2020 č. j. 32 ICm 2338/2017, 29 ICdo 121/2018-106 (KSOS 25 INS 10525/2016) změnil tak, že rozsudek krajského

soudu potvrdil. Dovolací soud odkázal na právní závěry obsažené v jeho rozsudku ze dne 30. 6. 2020 č. j. 32 ICm 2328/2017, 29 ICdo 97/2018-109 (KSOS 25 INS 10525/2016), v němž uvedl, že vznikly-li zaměstnancům dlužnice za měsíc duben 2016 „mzdové“ nároky [§ 109 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů] a byly-li též zúčtovány [§ 3 odst. 1 zákona České národní rady č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o pojistném na veřejné zdravotní pojištění“)], o čemž nebylo mezi účastníky řízení sporu, stalo se takto realizované plnění dlužnice majetkem jejích zaměstnanců. To platí též o částkách představujících pojistné na veřejné zdravotní pojištění, jehož plátcí byli tito zaměstnanci [§ 5 písm. a) a § 9 odst. 2 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 2 odst. 1 a § 5 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění]. Skutečnost, že v rozsahu těchto částek dlužnice odvedla pojistné (přímo) zdravotní pojišťovně, na závěru o tom, že šlo (pro účely výkladu § 111 insolvenčního zákona) o plnění z majetku, který náležel zaměstnancům dlužnice, nic nemění. Jinými slovy, zúčtovala-li dlužnice svým zaměstnancům příjmy ze závislé činnosti (§ 3 odst. 1 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění) a odvedla-li příslušné zdravotní pojišťovně pojistné na zdravotní pojištění, k jehož hrazení byli povinni tito zaměstnanci, nešlo o plnění z majetku náležejícího do její majetkové podstaty.

III.

Argumentace stěžovatele

6. Stěžovatel má za nesprávný právní názor Nejvyššího soudu, který dovodil existenci jakési speciální kategorie majetku, tj. „majetku zaměstnance“. Tento majetek měl vzniknout již tím, že dlužnice jako zaměstnavatelka zúčtovala a vyplátila svým zaměstnancům mzdu za duben 2016. Podle stěžovatele však tyto peněžní prostředky nelze přičíst zaměstnancům, neboť ti nejsou oprávněni domáhat se úhrady předmětných plateb (nelze dovozovat existenci jejich pohledávky), ani nebyli oprávněni k jejich přijetí. Zaměstnanci nejsou oprávněni se domáhat ani toho, aby za ně zaměstnavatel předmětnou část pojištění pojišťovně odvedl. Jediným subjektem oprávněným požadovat úhradu plateb byla podle § 5 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění zdravotní pojišťovna. Stejně tak neobstojí ani závěr, že v okamžiku výplaty mzdy zaměstnancům mělo dojít k automatické transformaci části finančních prostředků složených na účet zaměstnavatele na „majetek zaměstnance“.

7. Napadený rozsudek je podle stěžovatele v rozporu s některými rozhodnutími Nejvyššího soudu, včetně rozsudku ze dne 31. 10. 2019 č. j. 190 ICm 3281/2015, 29 ICdo 156/2017-109 (MSPH 90 INS 16976/2014), podle něhož platba pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti není právním úkonem (jednáním) nutným ke splnění povinností stanovených zvláštními předpisy podle § 111 odst. 2 insolvenčního zákona, a proto musí být považována za neoprávněné nakládání s majetkovou podstatou podle § 111 odst. 1 insolvenčního zákona. Tento závěr lze vztáhnout i k pojistnému na veřejné zdravotní pojištění. Věřitelem pohledávky na jeho úhradu je a zůstává zdravotní pojišťovna, nikoli zaměstnanec. Vedlejší účastnice 2) si měla tuto pohledávku, která vznikla před zahájením insolvenčního řízení, přihlásit. Pokud takovouto pohledávku dlužnice po zahájení insolvenčního řízení uhradila, šlo vůči věřitelům o neúčinný právní úkon (jednání) podle § 111 odst. 3 insolvenčního zákona. Kromě toho Nejvyšší soud opomněl svou ustálenou judikaturu týkající se vlastnictví

peněžních prostředků na bankovním účtu, které jsou majetkem banky. Majitel účtu je pouze věřitelem, který má za bankou pohledávku odpovídající výši zůstatku na bankovním účtu. Nenastala žádná situace, s níž by zákon spojoval vznik vlastnického práva zaměstnanců k prostředkům zaplaceným zdravotní pojišťovně.

8. V odchýlení se Nejvyššího soudu od uvedených rozhodnutí spatřuje stěžovatel porušení § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích). Příslušný senát tím, že nepostoupil věc velkému senátu, zatížil své rozhodnutí vadou a odňal stěžovatele jeho zákonnému soudci. Toto odchýlení se Nejvyšší soud neměl dostatečně odůvodnit a přesvědčivě vysvětlit, v důsledku čehož považuje stěžovatel napadený rozsudek za nepřezkoumatelný.

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

9. Ústavní soud je příslušný k projednání návrhu. Ústavní stížnost je přípustná [stěžovatel neměl k dispozici další zákonné procesní prostředky k ochraně práva dle § 75 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o Ústavním soudu“)], byla podána včas a osobou k tomu oprávněnou a splňuje i všechny zákonem stanovené náležitosti, včetně povinného zastoupení advokátem (§ 29 až 31 zákona o Ústavním soudu).

V.

Vlastní posouzení

10. Poté, co se Ústavní soud seznámil s argumentací stěžovatele a rozhodnutími obecných soudů o jeho odpůrcí žalobě, dospěl k závěru, že ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná.

11. V řízení o ústavních stížnostech [čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“), § 72 a násl. zákona o Ústavním soudu] Ústavní soud jako soudní orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) přezkoumává rozhodnutí či postup orgánů veřejné moci jen z toho hlediska, zda jimi nedošlo k porušení ústavně zaručených základních práv a svobod.

12. Podstatou ústavní stížnosti je nesouhlas stěžovatele s právním závěrem Nejvyššího soudu, podle něhož zaplacení (odvedení) části pojistného na veřejné zdravotní pojištění, kterou je povinen hradit zaměstnanec a u níž tato povinnost vznikla před rozhodnutím o úpadku, zaměstnavatelem podle § 5 odst. 1 zákona o pojistném na veřejném zdravotním pojištění po rozhodnutí o úpadku, není neúčinným právním úkonem (jednáním) vůči věřitelům podle § 111 odst. 3 insolvenčního zákona. Podle stěžovatele tyto prostředky byly součástí majetkové podstaty dlužnice, a nikoli zaměstnanců, jak měl nesprávně a v rozporu se svou předchozí judikaturou konstatovat Nejvyšší soud.

13. Ústavní soud tak musel zejména posoudit, zda Nejvyšším soudem provedený výklad podústavního práva, konkrétně § 111 insolvenčního zákona a § 5 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, není svévolný či v rozporu s obecně uznávanými metodami

výkladu právních norem. V této souvislosti nelze přehlédnout, že Ústavní soud se zabýval stejnou otázkou v usnesení ze dne 3. 11. 2020 sp. zn. III. ÚS 2381/20 (dostupné v elektronické podobě na <http://nalus.usoud.cz>), kterým byla jako zjevně neopodstatněná odmítnuta ústavní stížnost stejného stěžovatele proti již zmíněnému rozsudku Nejvyššího soudu č. j. 29 ICdo 97/2018-109. Tímto rozsudkem bylo rozhodnuto o obdobné odpůrčí žalobě stěžovatele, jež se týkala části pojistného odvedeného Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky za zaměstnance dlužnice. Na závěry obsažené v uvedeném usnesení lze odkázat i nyní, je však namístě je zároveň částečně doplnit.

14. Stěžovatel zpochybňuje závěr, že prostředky odvedené zdravotní pojišťovně byly součástí majetkové podstaty zaměstnanců, a namítá absenci zákonného důvodu vzniku jejich vlastnického práva k těmto prostředkům, z něhož by bylo možné takovýto závěr dovozovat. Ústavní soud musí přisvědčit této námitce stěžovatele potud, že odůvodnění napadeného rozhodnutí (při zohlednění závěrů obsažených v rozsudku Nejvyššího soudu č. j. 29 ICdo 97/2018-109) nedává jednoznačnou odpověď na otázku, jak došlo k rozšíření majetku zaměstnanců o prostředky odvedené na pojistném. Tento nedostatek odůvodnění lze nicméně zhojit doplněním (upřesněním) Nejvyšším soudem provedeného výkladu.

15. Jakékoli peněžité plnění z majetkové podstaty dlužnice od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, musí být podřaditelné pod některou z výjimek podle § 111 odst. 2 insolvenčního zákona. Právním závěrům Nejvyššího soudu nutno rozumět tak, že sporné platby zdravotní pojišťovně představovaly uspokojení pracovněprávních pohledávek zaměstnanců dlužnice, které jsou podle § 169 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona pohledávkami postavenými na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou. Tyto pohledávky zahrnují nárok zaměstnanců na mzdu (jíž nutno rozumět hrubou mzdu), k jehož uspokojení dochází zákonem předepsaným způsobem, jenž zahrnuje také odvedení části pojistného na veřejné zdravotní pojištění, kterou je povinen hradit zaměstnanec, podle § 5 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění zdravotní pojišťovně. Žalobou odporované právní úkony (jednání) byly proto učiněny v souladu s § 111 odst. 2 insolvenčního zákona, a nejsou vůči věřitelům neúčinné podle § 111 odst. 3 tohoto zákona.

16. Tyto závěry nejsou v rozporu ani s právním názorem vysloveným v rozsudku Nejvyššího soudu č. j. 29 ICdo 156/2017-109. V něm nešlo o odvedení části pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti srážkou z hrubé mzdy zaměstnanců tehdejšího dlužníka (ta jim za předmětné období nebyla vůbec vyplacena), ale výlučně o zaplacení tohoto pojistného (příspěvku) z majetkové podstaty dlužníka. Tato platba tedy nemohla být považována za uspokojení pracovněprávních pohledávek zaměstnanců tehdejšího dlužníka, protože v nyní posuzované věci Nejvyšší soud neměl důvod se od uvedeného rozsudku odchylovat a postoupit věc k rozhodnutí velkému senátu podle § 20 odst. 1 zákona o soudech a soudcích.

17. Ve výkladu, který provedl Nejvyšší soud, tudíž nelze spatřovat žádné pochybení, s nímž by bylo možné spojovat závěr o nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku či jiném vybočení ze záruk spravedlivého procesu. Tímto rozhodnutím nebylo porušeno základní právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny, ani jiné jeho ústavně zaručené základní právo nebo svoboda.

18. Z těchto důvodů Ústavní soud rozhodl mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků řízení o odmítnutí ústavní stížnosti stěžovatele podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 24. listopadu 2020

Josef Fiala v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Jitka Chmelová

Záznam o ověření elektronického podání doručeného na elektronickou podatelnu: Nejvyšší soud

dle vyhlášky 259/2012 Sb.

Pořadové číslo zprávy: 12929 / 2020 Ev. číslo: 472c319a-ce10-4c94-8f72-2d876aba7396
Druh podání: Datová zpráva z ISDS ID zprávy: 848899051
Věc: Usnesení - odmítnuto

Odesílatel:

ID schránky: z2tadw5 Typ datové schránky: OVM
Osoba: Ústavní soud Adresa: Joštova 625/8, 60200 Brno, CZ

Dodáno do DS dne: 02.12.2020 14:20:04 **Odesláno do DS dne:** 02.12.2020 14:20:04

Č.j. příjemce: Č.j. odesílatele: OSV ÚS 35067/20

Sp.zn. příjemce: Sp.zn. odesílatele: 4 ÚS 3134/20

Lhůta končí: K rukám: Ne

Číslo zákona: Paragraf v zákoně: Odstavec paragrafu: Písmeno v paragrafu:

Ověření obálky: Podpis je platný

Podepsal: Informační systém datových schránek - produkční prostředí Vystavil: PostSignum Qualified CA 4

Sériové číslo certifikátu: 0152a467 Platnost: 21.08.2020 - 10.09.2021

Antivirový test: Proběhl v systému ISDS Obsah podání: OK

Elektronický podpis: Platný Časové razítko: Platné (připojeno 02.12.2020 14:20:04)

Certifikát: Ověřeno na základě CRL z 02.12.2020 12:49:48

Datum a čas autom. ověření: 02.12.2020 14:20:59

Počet podaných příloh:1

Číslo přílohy	Výsledek	Název příl. CRL	Identifikace podepisující osoby	Identifikace vystavitele certifikátu	T	U	K	P	R	A	C	V
1		4-3134-20.pdf										
Podpis je platný		CRL z 02.12.2020 12:49:48	Jitka Chmelová / 0152eac8 / 14.09.2020 - 04.10.2021	PostSignum Qualified CA 4	A	A	A	*	A	A	?	?
				Časové razítko připojeno 02.12.2020 09:15:55								

Čas ověření příloh: 02.12.2020 14:20:59 Ověření příloh: ověřováno automaticky

Vysvětlení stavů při ověření příloh (vztaheno vždy k datu a času dodání):

Stav "?" znamená, že systém tuto operaci ještě neprovedl, ale provedena bude

Stav "-" znamená, že systém tuto operaci neprovádí

Stav "!" znamená, že systém tuto operaci nemůže provést

Stav "*" znamená, že bylo ověřeno proti CRL z uvedeného data.

T	Technické parametry ¹ :	A=splňuje	N=nesplňuje
U	Uznávaný elektronický podpis / značka:	A=připojen	N=nepřipojen
K	Kvalifikované časové razítko:	A=připojeno	N=nepřipojeno
P	Uznáv. el. podpis kvalif. certifikát (platnost):	A=platný	N=neplatný
R	Kvalifikované časové razítko (platnost):	A=platné	N=neplatné
A	Akreditovaný poskytovatel certifik. služeb ² :	A=ano	N=ne
C	Kvalifikované časové razítko:	A=platné	N=neplatné
V	Vytvořeno před zneplatněním certifikátu:	A=ano	N=ne

¹ Technické parametry - velikost, formát, škodlivý kód.

² Stav "Z"(Zahraniční) = certifikát není od české certifikační autority

Kontrola podpisů a razítek byla provedena na základě CRL seznamů platných k datu a času ověření datové zprávy.